

1. 'Een kerstkind...'

In 2022 vroeg het dagblad *Trouw* aan zijn lezers of zij bijzondere kerstherinneringen wilde opsturen. Eén van de lezers die dat deed was Martin Kooijmans. Hij schreef het volgende. 'Op kerstavond 1999 (even tussen haakjes: dat was in een periode dat er al wel mobieltjes waren, maar lán niet iedereen had er één, het was echt nog een luxeproduct) vertrok onze toen zestienjarige dochter met haar toenmalige vriend naar de kerk. Het waaide hard, het weer was guur. De dienst begon om half negen, we verwachtten haar rond tien uur weer terug. Om elf uur toch maar eens gebeld met de ouders van haar vriend. Maar daar waren ze niet. "Ze zijn toch bij jullie?" We belden met diverse vriendinnen en vrienden. Niemand wist waar ze waren. Een vriend van onze dochter vertrok naar het centrum om te kijken of ze soms een kroeg in waren gegaan. Om middernacht belden we de politie. Twee aardige agenten kwamen poolshoogte nemen en controleerden haar kamer. Ook bij de vriend van onze dochter gingen ze op bezoek. Er werd geen aanwijzing voor de reden van een plotseling vertrek gevonden. We waren ze kwijt. We reden met de auto over stille straten naar de kerk en terug. We reden met de auto door het park en verwachtten daar na elke bocht onze dochter en vriend bloedend aan te treffen. Niets. Om vier uur in de ochtend belde de vriend die in het centrum was gaan zoeken. Hij was alle kroegen afgegaan en had gewacht tot sluitingstijd. Hij had ze niet gevonden. Daar zaten we op de bank. "Waar is ze? Ontvoerd? Verdrongen? Waar?" We belden opnieuw met de politie. Nee, geen nieuws, ook niet vanuit het ziekenhuis. Wel kregen we de toezegging dat er 's morgens om acht uur een zoektocht zou worden opgestart. Onze wereld stortte in. We waren een kind verloren, onze dochter. Zo maar, nota bene in de kerstnacht! Om kwart voor acht ging de voordeurbel. Daar zal je de politie hebben. We deden open. Er stonden twee vermoede, bibberende, verkleumde tieners op de stoep. Vanwege het slechte weer waren ze na kerktijd even gaan schuilen in de parkeergarage. Romantisch met z'n tweetjes op de grond tegen de muur. Om tien uur hadden alle hekken zich automatisch, tot na de feestdagen, gesloten. Met geen mogelijkheid konden ze eruit. Hun geschreeuw om hulp verwaaide in de straffe wind. De volgende morgen, eerste kerstdag, hadden ze zich met veel pijn en moeite, op hun rug, door een plas, toch onder een hek uit weten te wurmen. We lagen die dag om 9.00 uur in bed. het werd een stille dag, een heilige dag. We hadden een kerstkind! Ik had dat verhaal bewaard en toen ik deze Kerstpreek aan het voorbereiden was, kwam ik het weer tegen. En als je je éven inleeft in deze ouders, wat is het dan ontzettend aangrijpend geweest wat zij hebben meegemaakt. Zoals Martin schrijft: 'We waren een kind verloren...' En dat kind, dat verloren was, werd weer gevonden!

2. Jezus kwam als Redder naar deze wereld

Ik zat daarover door te mijmeren en zo kwam ik uit bij die woorden van de engel tegen de herders, in vers 10 tot 12 van Lukas 2: 'Wees niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die voor heel het volk wezen zal, namelijk dat heden voor u geboren is de Zaligmaker, in de stad van David; Hij is Christus, de Here. En dit zal voor u het teken zijn: u zult het Kindje vinden in doeken gewikkeld en liggend in de kribbe.' dat woordje 'Zaligmaker' is wel een heel mooi, klassiek woord. In Brabant en Limburg zeggen de mensen: 'Zalig Kerstmis!' Het woord 'zalig' wordt daar vaker gebruikt voor iets wat heel mooi is, iets fijns, iets bijzonders. Wij mochten dat woord 'zalig' vroeger niet gebruiken. 'Nee,' zij mijn moeder, 'zalig, dat is een woord voor de hemel.' En dat woordje 'Zaligmaker', dat verwijst daar ook naar. Jezus kwam om mensen het allergrootste geluk te geven wat er maar is, 'het eeuwig, zalig leven'. Dat is wel een héél mooie titel voor Jezus, en ook heel terecht. In de vertaling van 1951 staat een ander woord, het woord 'Heiland'. 'Heiland' wil zeggen: 'heilmaker'. Iemand die heel maakt wat gebroken is. Bij het woord 'Heiland' denk je misschien aan een aardrijkskundige naam. Maar het woordje '-land' is oud-Nederlands. Denk ook maar aan het woord 'dwingeland'. Een dwingeland is iemand die dwingt. Een heiland is

iemand die heelt. Ook dat is een heel indrukwekkende omschrijving van het werk van Jezus: Hij is gekomen om te helen wat stuk is, om te herstellen wat kapot is. Maar als je teruggaat naar het Griekse origineel van Lukas 2, dan zijn de woorden 'Zaligmaker' en 'Heiland' niet de meest letterlijke vertalingen, hoe mooi ze ook zijn, en hoe terecht ook. Het Griekse woord dat hier woord gebruikt, 'sootèr', betekent letterlijk: 'Redder'! Redder, iemand die je te hulp schiet, als jij in nood bent, als jij de dood voor ogen ziet. Een redder is iemand die zijn of haar eigen leven op het spel zet omdat jij dreigt om te komen. Die ingezonden kerstherinnering van Martin Kooijmans, die bracht me bij dit kernwoord in de Kerstgeschiedenis. als je leven op het spel staat, of het leven van je kind staat op het spel, dan besef je pas goed: ik heb een redder nodig! Achteraf bleek het mee te vallen bij de dochter van Martin Kooijmans en haar vriend. Maar laten we eerlijk zijn: er zijn ook situaties waarin het niet meevalt. Wij zijn kwetsbare mensen. Er kan van alles met ons gebeuren. Het éne moment zwaai je je dochter uit, een paar uur later rijd je dodelijk ongerust met je auto door het donkere park.

3. Waarvan kwam Jezus ons redden?

'Vandaag is in de stad van David jullie Redder geboren,' zegt de engel. Maar je kunt je wel afvragen: waarvan is Hij ons dan komen redden? Want we zijn toch nog steeds even kwetsbaar als vóórdit Hij kwam? Hoe zit dat? We hebben daarnet ook dat andere

geboortebericht van Jezus gelezen, zoals Mattheüs het aan ons doorgeeft. En Mattheüs vertelt ons dat Jozef in verwarring raakte toen hij merkte dat Maria zwanger was, maar niet van hem. In een droom krijgt Jozef dan een

engel van God op bezoek, die het volgende tegen hem zegt, vers 20 en 21: 'Jozef, zoon van David, wees niet bevreesd Maria, uw vrouw, bij u te nemen, want wat in haar ontvangen is, is uit de Heilige Geest; en zij zal een Zoon baren, en u zult Hem de naam Jezus geven, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.' Ook hier speelt dat zelfde vertaalpunt. Het is duidelijker om te vertalen: 'Hij zal Zijn volk redden van hun zonden.' Dus als je je afvraagt: 'Op welke manier komt Jezus dan redding brengen? Waarvan komt Hij ons redden?', dan is dit het antwoord van de Bijbel: Hij komt ons redden van onze zónden. dat geeft wel weer wat meer duidelijkheid, maar toch blijven er dan nog heel veel vragen over. Want ja, 'zonde' is zo'n abstract begrip. Kijk, als je nou een ernstige misdaad hebt begaan, en je hoort dat God je tóch wil vergeven, omdat Zijn Zoon Jezus ook voor jou, ook voor jouw misdaad de straf heeft gedragen aan het kruis, dan kan ik me voorstellen dat dat een reddende boodschap is. Want zó werkt het inderdaad! Alles wat wij fout doen, alles waarmee wij Gods geboden overtreden, dat is een waslijst van hier tot Parijs! En toch wil God ons vergeven. Alles! 100 %! Want Jezus Christus is dáárvóór op aarde gekomen. Hij heeft dáárvóór Zijn leven gegeven aan het kruis, om in ónze plaats de straf voor onze zonden te dragen. Dat is geweldig nieuws! En toch, toch kan ik me voorstellen dat het ver van je af blijft staan. Want ja... natuurlijk wil je niet doen alsof je een heilig boontje bent of zo. Maar... je hebt geen strafblad, je doet je best, je bent ruimhartig met giften... Is dat dan echt wel nodig, dat iemand sterft voor jouw zonden? Dat Jezus kwam om jou te redden van je zonden? Weet je, dat is inderdaad nodig. Maar ik kan me heel goed voorstellen dat je dat toch niet zo herkent. Waarom? Omdat ik het tot nu toe heb benaderd vanuit het recht, ik heb het juridisch benaderd: er zijn zonden, dat zijn overtredingen. Daar staat een straf tegenover, en iemand moet die straf dragen, en dat is wat Jezus doet. Dit is wél de kern van het Evangelie, en tóch komt het niet dichtbij, hoe komt dat nou? Dat komt omdat zonde niet alléén een juridisch probleem is. Het is nog véél meer een relationeel probleem. Natuurlijk roept zonde om straf. Dat is het recht. Maar

nog véél meer maakt zonde relaties kapot. Een voorbeeld om dat duidelijk te maken. Stel: je hebt een goede vriend, jullie gaan al jaren goed met elkaar om. Wat moet er dan gebeuren, wil jij het zo bont maken in die vriendschap, dat er sprake is van een strafbaar feit? Dat die ander aangifte gaat doen? Nou, dan moet je die ander wel beroven of zo. Of bedreigen of stalken.

Maar in die vriendschap kunnen veel méér dingen gebeuren die niet strafbaar zijn, maar wel de vriendschap kapot maken, of in ieder geval in gevaar brengen. Als de ander moet worden geopereerd, en jij laat helemaal niets van je horen, dan is dat natuurlijk niet strafbaar. Maar het schaadt wel de vriendschap. En als de ander moet verhuizen, en je toont totaal geen interesse, je komt ook niet helpen of zo, dan is dat niet strafbaar, maar de ander zal het zeker niet leuk vinden. Het betekent een deuk in de relatie. Je kunt dus zonde benaderen op juridisch niveau, schuld waarvoor een straf moet worden gedragen, en dan blijft het misschien wat ver van je af staan. Maar als je het benadert op het vlak van de relatie, voel je dan aan hoe veel er in kan staan tussen God en jou? Misschien denk je, als het over God gaat: 'Ik heb toch niks gedaan?' En zegt God van Zijn kant: 'Ja, dat is nou juist wat Mij zoveel pijn doet, dat jij niks hebt gedaan, dat je zo weinig moeite hebt gedaan om met Mij in contact te komen.'

4. Redding van zonde betekent herstel van relaties

Weet je, zonde gaat véél dieper dan je denkt, want het heeft te maken met relaties. De relatie met God, en de relatie met andere mensen, en ook de relatie met de dieren en met de hele schepping. Als de relatie met God geblokkeerd is, of zelfs verbroken, dan sta je niet meer in verbinding met je Schepper. En dat geeft een heel diepe, intense eenzaamheid. Waarom? Omdat een ander mens nooit in jouw hoofd kan kruipen. Je blijft altijd een eenling. Maar God kan wel binnenkomen. Hij kan je aanvoelen zonder woorden. Hij weet wat je diepste gedachten en gevoelens zijn. En nu is Jezus gekomen om dié relatie te herstellen. Om jou te verlossen van die diepe, die existentiële eenzaamheid. En als de relatie met God wordt hersteld, dan gebeurt er nog iets. Dan is er nog een andere manier waarop jouw eenzaamheid wordt doorbroken. Want zonder God ben je een gevangene in de tijd, tussen het moment van je geboorte en het moment van je dood. Je leven zit gevangen tussen het moment dat je gebaard wordt en het moment dat je opgebaard wordt. Maar als de band met God wordt hersteld, dan sloopt Hij voor jou de muur van de dood. Want God is de Eeuwige. En als jij ene band hebt met de Eeuwige, dan is de dood niet meer het einde. Kijk, dat is precies waarvoor Jezus op aarde kwam. Hij gaf Zichzelf aan het kruis om onze zonden te verzoenen, zodat de band met God weer hersteld wordt. Verzoening, dat is zo'n mooi woord, daar zit het woord 'zoen' in. En als die band met God wordt hersteld, dan zul je merken dat de band met mensen óók anders wordt. Want via God ben je óók verbonden met andere mensen. Het is alsof er een nieuwe dimensie open gaat. Dát is de redding die Jezus Christus is komen brengen. Zo is Hij degene die je werkelijk 'zalig' maakt, die je héél maakt, de Heiland. Door Jezus krijgt je leven een nieuwe dimensie. In het blad *Visie*, het blad van de EO, staat deze week een interview met Jeffrey du Pree. Hij is 33 jaar en woont met zijn vrouw en drie kinderen in Ede. Ik lees even voor: 'Drie keer was hij in zijn leven in de kerk geweest. Twee keer als kind – waarbij tot zijn grote ongenoegen zijn gameboy werd afgepakt – en één keer als volwassene, bij de uitvaart van zijn neef. Interesse in het christendom had Jeffrey wel, maar dan vooral vanuit historisch perspectief. Hij hield van de vaderlandse geschiedenis en het christendom was daar nu eenmaal een rode draad in. Maar persoonlijk zei het geloof hem weinig. Sterker nog, zijn wereldbeeld stond vast: zowel het leven als de dood was het gevolg van chemische processen in je hoofd. Dood was dood, en God bestond niet, punt uit. Mensen die naar de kerk gingen, vond hij naïef – alsof God het antwoord op alles was; lekker makkelijk. En Jezus? Hij kwam al helemaal niet ter sprake – behalve als Jeffrey een keer struikelde of iets liet vallen.' Jeffrey kende nauwelijks mensen die geloven. Maar dat veranderde toen ze verhuisden en in Ede gingen wonen. Tegenover hen bleek een gezin te wonen dat heel actief betrokken was bij de plaatselijke Hervormde kerk. Er ontstonden wat contacten, de kinderen

speelden met elkaar, en Jeffrey verbaasde zich erover dat ze bijvoorbeeld christelijke liedjes zongen en dat ze gingen bidden voor het eten. Hij zegt: 'Dat vond ik bijzonder; ik had niet de indruk dat dit nog veel gebeurde in Nederland. Bovendien kon ik het niet plaatsen: hoe konden mensen met wie ik goede gesprekken voerde in God geloven? Dat matchte voor mijn gevoel niet.'

En dan gebeurt er iets bijzonders, in december 2023, nu twee jaar geleden. Ik lees het voor. 'Dan, in december 2023, vraagt het overbuurmeisje aan Jennifer, de dochter van Jeffrey, of ze mee wil zingen in het kinderkerstkoor in de kerk. Jeffrey vindt het prima en belooft zelfs te komen kijken als het zover is.

Op tweede kerstdag 2023, tijdens het kinderkerstfeest in de kerk van zijn overburen, wordt Jeffrey "onderuit geschoffeld". Hij zegt: 'We zongen aan het eind van de dienst het lied 'Gloria in excelsis Deo'. Die melodie kende ik natuurlijk wel, al zeiden de woorden me niet zoveel. En toch voelde het tijdens het zingen van dat lied alsof ik een moment werd opgetild. Zonder dat anderen iets aan mij zagen, stond voor mij ineens alles om mij heen stil. Ik was totaal overdonderd en dat gevoel heeft me de dagen daarna niet meer losgelaten.' Wat er precies gebeurde?

'Ik heb het vaak geprobeerd uit te leggen, maar het is moeilijk om daar recht aan te doen. Ik denk dat er op dat moment iets van mijn overtuiging werd afgebroken. Alsof er een sloopkogel doorheen ging, en er iets van mijn kwetsbaarheid bloot kwam te liggen.' Jeffrey besluit de volgende zondag om online een kerkdienst mee te gaan kijken. De preek gaat over Asaf, die twijfelt aan zijn geloof. Jeffrey herkent zich in diens verhaal, al buitelen de vragen zich in zijn hoofd over elkaar heen. 'Ik had geen idee wie Asaf was en de verwarring die ik al voelde, werd eigenlijk alleen maar groter. Waarom boeit mij dit? vroeg ik me af. Tegelijkertijd voelde het goed. Het was niet alsof ik een foute richting op ging.' Zo gaat het verder. Inmiddels heeft Jeffrey zich laten dopen en is hij overtuigd christen. Is hij niet bang dat het een bevlieging is, dat hij het geloof misschien weer kwijtraakt? Hij zegt: 'Nee, ik heb nooit gedacht dat dit misschien slechts een bevlieging was. Er zijn wel momenten waarop ik dingen niet begrijp, of momenten waarop God verder weg voelt. Maar bang dat het voorbijgaat, ben ik niet. Wat me daarbij helpt, is de overtuiging dat ik echt een kind van God ben. Met de nadruk op "kind". Zoals ik mijn kinderen dingen leer en hen soms ook fouten laat maken, zo ervaar ik dat God ook met mij omgaat. Dus ook daardoor voelt het niet als een bevlieging, maar als een leer- en groeiprocess.'

5. 'Als je nat wilt worden, ga dan in de regen lopen'

Bij Jeffrey ging het dus van het éne op het andere moment. Opeens was het er, dat contact met God. Het herstel van die relatie. Misschien zit je hier, of kijk je mee, en denk je: 'Was dat bij mij maar zo! Ik zoek al zo lang!' En ik moet zeggen: geloof werkt in ieders leven anders. Maar één ding wil ik er wel uitlichten bij dat verhaal van Jeffrey. Waar gebeurde het? Bij een kerstviering, in de kerk. Jeffrey had een stap gezet, al was het alleen maar voor zijn dochtertje. Toch had hij een stap gezet. Er is een uitdrukking onder christenen, die gaat zo: 'Als je nat wilt worden, moet je in de regen gaan lopen.' Als je wilt geloven, moet je zelf stappen zetten: ga naar een kerk, ga de Bijbel lezen, probeer maar te bidden. Kijk, jij kunt niet zorgen dat het gata regenen. Zo kun jij ook niet even bepalen dat jij gaat geloven, dat je geraakt wordt door God. Maar je kunt het wel zoeken. Je kunt wel een stap zetten. 'Als je nat wilt worden, moet je in de regen gaan lopen.' Vandaag is het Kerst. Wat zegt de engel? 'Zie, ik verkondig u grote blijdschap, die voor heel het volk wezen zal, namelijk dat heden voor u geboren is de Zaligmaker, in de stad van David; Hij is Christus, de Here.' Voor wie werd de Redder geboren? Voor u! Voor jou! Niet voor een anonieme groep mensen. Nee, voor jou! Heel persoonlijk! Hij wil ook jou een band met God geven, of die band versterken. Hij wil jou thuisbrengen bij je hemelse Vader.

Vandaag mag jij, net als de dochter van Martin Kooijmans en haar vriend, thuishkomen bij God. Al sta je bibberend en rillend voor de deur, je wordt met open armen ontvangen. Want Jezus is gekomen om ook jou te redden. Vandaar die 'grote blijdschap'. Blijdschap in de hemel, en blijdschap op de aarde. Blijdschap bij de engelen, en blijdschap bij jou! Amen.